

Kisebbsajta vita kerekedett az internet használatával kapcsolatban. Ugrin Márta vetette fel, hogy kell-e nekünk egyáltalán tanítani az informatika történetét, elméletét, nem az informatika tanár dolga lenne-e ez? A kollégák többsége szerint az internettel azért érdemes a könyvtárhasználati órákon is foglalkozni valamilyen szinten, hogy a tanulók értelmes dologra, információkeresésre is megtanulják használni – egyébként csupán szórakoztató eszköz, sőt, időnként káros eszköz lenne a kezükben...

A munkacsoport következő találkozóit 2004. március 22-én, március 29-én, április 26-án tartotta a Berzsényi Dániel Gimnáziumban. Az utolsó, június 8-ai találkozón értékeltük a beszélgetéssorozat eredményeit, és elgondolkodtunk az esetleges folytatásról is. A szakmai információ- és tapasztalatcsere szempontjából mindenképpen hasznosnak találtuk ugyanis ezeket a találkozókat.

Bondor Erika
könyvtárostanár

(Köszönetemet fejezem ki Bondor Erika kolléganőnek, mert fogadott bennünket, s mert lehetőséget biztosított arra, hogy szakmai kérdéseinket megbeszélhessük hivatalos értekezletet, kötelező – akkreditált – továbbképzési formát mellőzve, hivatástudatunk által ösztönzött tanácskozási keretben. Témáink további részéről az őszi számban kívánunk összegező írásban hírt adni. – Ugrin Gáborné, a csoport tagja.)

Völgységi Könyvfesztivál

Völgységi Könyvfesztivál negyedik alkalommal. Minden önhittség nélkül állíthatjuk, hogy Bonyhádon, a Perzcel-kertben *Supka Géza* 1927-ben megfogalmazott gondolatai – „az évnek egyik napján az ország minden városában és falujában könyvnap rendeztessék ... (melynek) gerincét a festői könyvvásár teszi ki, amely a városnak lehetőleg valamely csendes terén, amennyire lehetséges, történelmi épületek vagy természeti szépségek keretében folyik le...” – ismét valóra váltak.

Írók, költők, kiadók, olvasók, könyvek találkoztak az árnyat adó, évszázados tulipánfák és az éppen virágba boruló hársak árnyékában. A háromnapos rendezvényen az idei évben huszonöt kiadó képviseltette magát, nyolc író-olvasó találkozó volt, s hét könyvbemutatóra és kiadói

bemutakozásra került sor. A könyvek mellett az idén filmeket, CD-ROM-okat is bemutatnak. Érdekessége volt az idei fesztiválnak, hogy két helyi szerzővel is megismerkedhettek a látogatók. *Bayer Béla*, aki bonyhádi költőként vált ismertté és pár éve Németországban él, *A holnap arcába* című kötete kapcsán beszélgetett a találkozó résztvevőivel. *Gruber László*, a bonyhádi gimnázium tanára, jól használható tankönyvet írt *Ausztrália, Óceánia és az Antarktisz természetföldrajza* címmel, amelyet a Szegedi Egyetem docense, *dr. Karancsi Zoltán* ajánlott figyelmünkbe.

Ha az író-olvasó találkozók közül ki kellene emelnem a legnépszerűbbeket, akkor *Csoóri Sándor és Lázár Ervin* nyitná a sort.

Elmondhatjuk, hogy erre a három napra Bonyhád ismét a magyar irodalom központi helyévé vált.

A kedvezményes könyvvásárt sokan kihasználták. A legnagyobb kedvezményt az Osiris Kiadó adta, s így számos kézikönyv jellegű kiadványt tudott – a magánzemélyek mellett – több kistéleplési könyvtár is megvásárolni.

Szerettünk volna „három megyés könyvtáros-találkozót” létrehozni, de végül ez Somogyra és Tolnára fogyott. Majd jövőre. A somogyi kollégák mind a három napot itt töltötték, s úgy gondoljuk, nem bánták meg.

Az idei esztendőben is kiadtuk a legnépszerűbb kiadó, árusító és a legszebb könyv díját. Az előző évhez hasonlóan a Minerva Nova Kiadó

vitte el a pálmát. Meg kell jegyezni, hogy a legtöbb szavazó a gyerekek köréből került ki, s ez is közrejátzott a végeredményben.

Megalakult a TIKK (Tiszteletdíjas Könyvtárosok Klubja) és a Wass Albert Törzsasztal. Szórakoztató programokkal is vártuk látogatóinkat, felléptek például a Kommunikációs és Művészeti Összkéz Egyesület tüzes zsonglőrei, a Székely Műhely Együttes, *Dinnyés József*, halottunk székely góbéságokat szalonnasütés és jó völgységi vörösbor mellett. Ismét felállítottuk az „Ismeretlen szponzor” szobrát és a Mesekucurgó sátrait, és voltak kézműves foglalkozások. Most először vett részt a fesztiválon az Axel Springer Kiadó önálló, „Perczel-kerti piknik” elnevezésű programsorozataival: sajtófotó- és plakátkiállítás-sal, folyóirat-szerkesztőségi találkozókkal (Tolnai Népújság, Gyöngy, Világgazdaság, Lakáskultúra stb.), játékos vetélkedőkkel, szerzői találkozókkal. A három napra létrehoztak a könyvtárban egy miniszerkesztőséget, ahol hivatásos újságírók segítségével diákújságírók próbálhatták ki magukat. (Természetesen írásaik megjelentek az interneten és a Tolnai Népújság hasábjain.)

Bayer József múlt század eleji bonyhádi vonatkozású fotókkal, plakátokkal lepte meg a Solymár Imre Városi Könyvtárat.

„Megdobogtattad a szívünket!” – búcsúzás-kor, sommás véleményként, így köszönt el az egyik résztvevő, aki ezt a három napot a Perczel-kertben töltötte.

Könyvbemutató tűzoltóautó társaságában

Azt mondják a média szakemberei, a hírek szerkesztői, hogy a hír ott kezdődik: megölték, elütötték, kigyulladt, leégett stb. Esküszünk, nem azért hívtuk ki a helyi tűzoltóság kiválóságait, hogy bekerüljünk a sajtóba. Az egyszerű, prózai ok: egy hatalmas ág kívánczolt a magasból lefele.

Könyvsátrak között tűzoltóautó, nem mindennapi látvány. Sok csodálóra talált, s kissé – nagyon – megzavarta a közelben folyó könyvbemutatót. Hál Istennek, a szerző – *Gutai István*, a paksi városi könyvtár igazgatója – a legnagyobb toleranciával viselte, s a vendégkönyvbe ezt írta: „*Ajj, jaj, jaj/ letörött a gally!*” *Szirtes Gábor* – a Pro Pannonia Könyvkiadó vezetője, a *Valóságshow* című könyv kiadója – azzal vigasztalt bennünket, hogy Gutai István bizonyára ír egy

fantasztikus novellát e rendhagyó könyvbemutató élményei alapján, s akkor ismét bekerülünk az újságokba.

Remélem, ezzel a hírrel sokuknak felkeltettük a figyelmét a novelláskötet iránt, amely a való világot, s nem a televíziós valóságshowt közvetíti.

Szilánkok az idei vendégkönyvből

„Jó látni, hogy évről-évre fejlődik a rendezvény. Mindig kellemes itt. Gratulálunk a szervezőknek.” – Műszaki Könyvkiadó, *Lakatos Erika*

„Köszönjük a meghívást, már tavaly is jól éreztük magunkat, nagyon jól megszervezett fesztivál volt.” – *Dr. Horváth Zoltán*

tivál. Gratulálunk a bonyhádi városi könyvtár dolgozóinak” – Szalay Kiadó, *Magyar Imre*

„Újra itt! Tavaly igazi élmény volt Bonyhádon ez a fesztivál. Ide nyaralni jövünk, nem dolgozni. Bízunk benne, hogy még sokáig évről-évre visszajárhatunk, és barátként üdvözölhetünk minden kedves idelátogatót.” – Minerva Nova, *Szabó Orsolya*

„Valódi örömünkre szolgál, hogy immáron másodízben lehetünk Bonyhádon. Isten tartsa meg a Völgységi Könyvfesztivált” – Szabad Föld Kiadó, *Keveházy M. Katalin*

„Csodálatos parkban, nagyon sok jó könyv! Örülünk, hogy ismét itt vagyunk!” – Jelenkor Kiadó, *Andrási Ildikó*

„Többször jártam Bonyhádon és még mindig igaz a régi mondat: Látnunk kell egymást, hogy láthatók legyünk, hallanunk egymást, hogy hallhatók legyünk.” – *Csoóri Sándor*

Csillagfegyenc – a cigány költészetről

Egy könyvbemutató kapcsán látta vendégül *Bognár Cecil* a Völgységi Könyvfesztiválon *Kovács József Hontalan* cigány költőt. A házigazda bevezetőjében elmondta, hogy manapság ritka az a rendezvény, ahol a cigány költészetről szó esik, s a könyvheti rendezvények sorában Bonyhád talán egyedülálló ebben. A Csillagfegyenc a mohácsi költő tizenegyedik kötete. A költő elmondta, hogy ő szerencsés helyzetben

volt, mert nagymamája gyakran mesélt neki, mert gyerekkorában rászoktatták a mozi és a könyvtár rendszeres látogatására. „Engem nagyon szeret a magyar anyanyelv, engedi, hogy lubickoljak benne. Úgy gondolom, jómagam is sokat tettem a magyar kultúrához, hisz magyarul írok.”

A könyvbemutató arra is alkalmas volt, hogy őszintén beszéljünk a cigányok és cigányok, cigányok és nem cigányok közötti problémákról, a cigány fiatalok jövőjéről. Bonyhádi ittléte egy vers születését is jelentette.

A 2004-es Völgységi Könyvfesztivál több programjának ún. külsős háziasszonya, illetve házigazdája volt, akik az előkészítésen túl az adott program levezénylésben is részt vettek.

Szabó László két program ötletadója és házigazdája is volt: Informatikával a látásukban sérültekért és a Wass Albert Törzsasztal megalakításáért. Megkértem Szabó Lászlót, hogy kommentálja a két rendezvényt, írja le gondolatait.

Informatikával a látásukban sérültekért

Számomra akkor nyílt meg újra a világ, amikor – nem sajnálva az időt és az energiát – belevágtam a számítógép kezelésének megtanulásába. Ebben két segítségem volt: lányom és az a kiadvány, melyet a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szervezetétől szereztem be, és amely a vakok számára teszi érthetővé a Windows-rendszert. Ez nyitotta meg az utat ahhoz, hogy hosszú évek szívs kitarásával eljussak addig, hogy ma már mindennapi eszközzé vált a számítógép. Ennek segítségével olvasom el a napilapokat, tájékozodom az interneten, és nem utolsósorban így tudok ismét könyveket olvasni. Persze ez nem kevés pénzbe kerül, főleg ami az eszközök beszerzését illeti, és a folyamatos üzemeltetés sem olcsó. Sajnos nincs mindenki olyan anyagi helyzetben, hogy ezt megengedhesse magának. Ezért vannak a közművelődési intézmények, elsősorban a könyvtárak, hogy a profiljukba vágó területen – mint pl. az olvasás kiterjesztése – a rászorulóknak segítségére siessenek.

Ez volt az alapötlet, ebből nőtte ki magát az a program, melynek – remélhetőleg – induló alkalma volt a Völgységi Könyvfesztivál keretében megrendezett előadás és fórum a vakok és gyengénlátók könyvtárhasználati lehetőségeiről.

ANYAM KEZE

a tükör fényképek
anyám emberföldbolgő lénye
keze mint az orgonavirág
metszett üveg
s finom mint a szén
képesillagok vászna
selyem barka ág
#

Bonyhád, 2004. jún. 20.

Firtelgyű szerettel,
Kovács József Hontalan
#

A téma legavatottabb szakértője, *Szuhaj Mihály*, az Informatika a Látássérültekért Alapítvány elnöke (2003-ban az Év Embere címmel kitüntetett sorstársam) tárta az érdeklődők elé mindazokat a lehetőségeket, amelyeket a számítástechnika nyújt a sérült látású embereknek. Sok jelenlévő könyvtáros voltaképpen ekkor találkozott igazán testközelben magával a problémával, és a megoldás lehetőségeivel is. Végre kézzelfoghatóvá váltak a pályázati felhívások eddig idegen tartalmai, és érzékelhetővé vált maga a cél.

Az előadás és a fórum valódi jelentősége azonban az, hogy rövidesen tanfolyamot indítunk a bonyhádi és városkörnyéki látássérültek részére, hogy elsajátíthassák a számítógéppel való olvasáshoz szükséges ismereteket. A Solymár Imre Városi Könyvtárban – sikeres pályázat segítségével – bázisgépet szerelünk fel, ahol a nyitva tartás ideje alatt szabadon olvashatnak, internetezhetnek a látássérült olvasók is. Ez – úgy gondolom – nagy lépés az esélyegyenlőség megteremtése felé, miközben a fogyatékos szervezetek költségvetési támogatása folyamatosan csökken.

Wass Albert Törzsasztal

Néhány évvel ezelőtt – a Hangos Könyvtár jóvoltából – ismerkedtem meg Wass Albert egyik regényével, amely olyan hatást gyakorolt rám, hogy első gondolatom az volt: „Kötelező irodalomná tenném az általános és középiskolákban!”

Ám az effajta dolgok nem tőlem függenek, így más módját kellett keresni a méltatlanul perifériára szorított író méltó helyére emelésének. Elkezdtem szorgalmasan olvasni könyveit, egyben digitalizáltam is ezeket a műveket. Jelenleg talán én rendelkezem a legtöbb ilyen jellegű feldolgozással.

A *törzsasztal* megalakításához egy sajtóhír adta az indító lökést: nevezetesen, hogy Budapesten nem engedélyezték Wass Albert-szobor felállítását. Elhatároztam, hogy addig nem nyugszom, míg a szobrot fel nem állítjuk Bonyhádon.

Az ügy simán indult, mindenki támogatta ezt az elgondolást, ezért gondoltuk barátaimmal, hogy az író népszerűsítése céljából – no meg persze a szobor-ügy gondozóiként – létrehozunk egy irodalmi társaságot. Amolyan kávéházi asztaltársaság mintájára, ahol széles körben tárnánk

fel Wass Albert munkásságát, a szülőföld légkörét, az emigráció gyötrelmeit és erőfeszítéseit stb. E társaság alakult meg a könyvfesztivál keretében.

Sajnos tragikusan kevés irodalomtanár vett részt a programon, márpedig az ő feladatuk lenne az ifjúság körében népszerűsíteni ezt a Nobel-díjra is méltó életművet maga után hagyott író. Ennek ellenére a törzsasztal-alakuló a fesztivál egyik méltó és magasztos mozzanata volt. *Tóth Csaba* versmondása és *Dinnyés József* néhány Wass-dala ünnepélyes keretet biztosított a fontos tartalomnak, és a szobor felállításának egyre közelebbi lehetőségéről szóló beszámolóknak. A vendégkönyvbe 29-en jegyezték be a társaságban való részvételi szándékukat.

A Völgségi Könyvfesztiválról mindent összevetve azt kell megállapítanom, hogy az idei rendezvény tartalmában tovább gyarapodott, a programok széles skálán mozogtak, mindenki megtalálhatta a neki tetszőt. A látogatottság is relatíve nőtt, hiszen ha leszámítjuk a Perczel-kert elmúlt évi avatóját és a Samsung-futást, akkor a tényleges kulturális kínálatra idén többen voltak kíváncsiak.

Új fák a könyvfesztiválon

Hagyományainkhoz híven minden évben pályázatot írunk ki a Fuji-Loska Kft.-vel együtt. Az eredményhirdetéssel egybekötött kiállítás megnyitója a Völgségi Könyvfesztivál nyitóprogramja.

2004-ben „A FA” témakörében, „Ég szülte a Földet / Föld szülte a fát / Fa szülte bimbaját / Bimbaja szülte virágát” mottóval hirdettünk meg pályázatot rajz, vers és fotó kategóriában. Több száz alkotás érkezett az ország minden részéből, zömében 16 éven aluliaktól.

A kiállításra – mely szeptemberig könyvtárunkban látható, majd vándorútra kel a Völgség, illetve az ország könyvtáraiba, iskoláiba – a legjobb harminc-harminc mű került be. A beérkezett alkotásokat *Kovács Ferenc* festőművész vezetésével bonyhádi képzőművészek zsűrizték,

a fotókat az Axel Springer fotósai és *Losoncz József* (Loska) bírálta el, míg a verseket a Heted Héthatár irodalmi folyóirat szerkesztősége és *Videcz Ferenc* értékelte.

A díjazottokról:

A 14 éven aluli kategóriában *Solti Beáta* (Csorvásról) mind a vers, mind a fotó kategóriában első lett, a felnőttek között a dombóvári *Kántor B. Péter* versét tartotta legjobbnak zsűri, és a bonyhádi *Holló Sándor* fotója lett az első. Rajz kategóriában csak 14 éven aluliak részére adtak ki első helyezést. *Stekly Zsuzsa* tűzzománc-művész alkotását a mohácsi *Müller Kinga* vette át.

A parkban faragott virágokkal találkozhattak az érdeklődők. A Völgységnek kitűnő fafaragói vannak. Közülük néhányan elfogadták meghívásunkat, s szabadtéri tárlaton mutatták be alkotásaikat. *Tusa János* népi iparművész az érdeklődőknek azt is megmutatta, hogy miként is születnek keze alatt a szebbnél szebb virágmotívumok.

TIKK (Tiszteletdíjas Könyvtárosok Klubja)

Az Illyés Gyula Megyei Könyvtár, azon belül is *Csankó Mária* kezdeményezésére – a Völgységi Könyvfesztivál egyik szakmai programjaként – alakult meg június 19-én Bonyhádön a TIKK.

A klub létrehozásával elsődleges célunk, hogy a tiszteletdíjas, órakedvezményes (általában szakmai végzettséggel nem rendelkező) kollégákat intenzívebben bevonjuk a megye könyvtárszakmai életébe, biztosítsuk számukra is a rendszer

es képzés, továbbképzés lehetőségét, a szakmai információcserét.

Az alakuló ülésen hét könyvtáros (Kakasd, Závod, Kalaznó, Mucsfa, Szálka, Mórág, Mőcsény) vett részt. Többen, elsősorban pedagógusok, jelezték telefonon, hogy szívesen csatlakoznak, de a ballagások, évvárók miatt nem tudnak megjelenni az első alkalommal.

A jelenlévők kötetlen beszélgetés formájában elmondták, mit várnak a kezdeményezéstől, meggyezytünk abban, hogy minden alkalommal más település könyvtárában tartjuk az összejöveteleket. A következő helyszín Mórág, időpont 2004. szeptember 11., amikor megvitatjuk és elfogadjuk az alapszabályt, és vezetőséget választunk.

A szervezet szakmai irányítója, elsődleges szponzora az Illyés Gyula Megyei Könyvtár és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Tolna Megyei Szervezete.

Veréb-díj

2003 óta a Völgységi Könyvfesztiválon adja ki a Solymár Imre Városi Könyvtár és a Bibliocaritas Alapítvány a Veréb-díjat. Ezzel a „fura” kitüntetéssel azokat tiszteljük meg, akik hétköznapi munkájuk során a könyvtár hírért viszik szerte országban, világban. Az elmúlt évben egy hentes kapta, az idén egy újságíró, *Pál Ágnes*. Arra a kérdésünkre, hogy mit is jelent neki ez díj, mit gondol e rendhagyó kitüntetésről, a következőket válaszolta:

– Tudom, hogy veréb vagyok: kicsi és szürke. Ahol lócitrom van, ott megjelenek, csipegetek, és továbbviszem a hírt: jót, vagy rosszat. A bonyhádi Solymár Imre Városi Könyvtár igen találó elnevezést talált a hírvivőkre-hozókra.

Hogy 2004-ben én kaptam meg, mit jelent számomra? A legnagyobb elismerések egyikét. Ott, ahol élek, ahol dolgozom, úgy gondolják, hogy tárgyilagosan adok információt országnak világnak. Azt, hogy szóba állnak velem, azt, hogy megbíznak bennem, azt, hogy ha észrevétlenül is, de figyelnek arra, amit csinálok, s a konzekvenciákat levonva elégedettek a munkámmal.

Minden évben részt vettél a Völgységi Könyvfesztiválon. Az előkészületeibe is többször betekintést nyertél. Megosztanád velünk gondolataidat, véleményedet a rendezvényünkről?

– Manapság fesztivál a világ. Burgonyafesztivál, kolbásztöltő fesztivál, paprikafesztivál, sörfesztivál, pálinkafesztivál, tehénfesztivál, halászléfőző fesztivál, megannyi vásári komédia. S mindez körítve nagy össznépi „utáljuk egymást, de érezzük jól magunkat” érzéssel, közös csápolásokkal, nép- és könnyűzenével, mert ma ez a módi. Erre van is pénz. Pályázatok sokasága kínálja magát a közös bulik költségeinek előteremtésére.

És egyszer csak feltűnik a sok között egy furcsa. Völgységi Könyvfesztivál. Uram Istenem, hát van még, aki a könyvnek jövőt jósol? Az vagy elhivatott (ósdí kategória), vagy bolond. A bonyhádi Solymár Imre Városi Könyvtár munkatársai a kettő közül valamelyik csoportba tartoznak, de azt gondolom, az elsőbe. Az írott betűnek ünnepet teremteni ma csak az elhivatottak képesek. Kezdetektől fogva csodabogárként nézek valamennyiükre. Kiadókat képesek egy kisváros vérkeringésébe bekapcsolni. Írók, költők, neves és nemes előadóművészek sokaságát megnyerni. Felnőttek, gyermeknek felejthetetlen élményt szerezni. Nagyjaink sokaságát emberközelbe hozni. Értéket képviselni.

Nyughatatlanként sok fesztivált megjártam, de egyikre sem kívánkozom úgy vissza, mint

a Völgységi Könyvfesztiválra. Mindig akadt beszélgetőtársam, csodálnivalóm, olesón vásárolható portéka (könyv, kézműves munkák), és még krumpli, kolbász, sör is akad mellé, ha akarom. Más fesztiválon (burgonya-, kolbász-töltő, paprika-, pálinka-, sör-, tehén-, halászléfőző) nem találtam sem könyvet, sem írórt.

Mesekucorgóban programzuhatag a gyerekeknek

A Völgységi Könyvfesztivál egyik legnépszerűbb programja a Mesekucorgó volt. A Mesekucorgó pavilonjait bonyhádi óvodások rajzaival „tapétáztuk” ki, igazi gyermekkuckóvá alakítottuk. A három nap alatt több mint egy tucat „szervezett” műsor várta a kicsiket: *Muzsikus Gábi* meséiből mindennapra jutott

egy (Hétmérföldes tarisznya, Állatmesék, Egyszer volt játékok), *Jonatán* játékos foglalkozásai, a Pro Educatio Kiadó Mesék világa könyvbemutatója – itt találkozhattak a gyerekek Lázár Ervinnel – és természetesen mese, mese az óvónők jóvoltából.

Játékok, versenyek kézműves foglalkozások sora. A mesekucorgó és a sok-sok program segítségével talán el tudjuk érni, hogy a gyerekeknél belső igénnyé váljon az olvasás, a könyvek szeretete, hiszen a gyermekkorban kialakított szokások az egész életre kihatnak.

Antal Mária